

„COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud toetusmeede rahvakultuuri alase huvitegevusega tegelevatele harrastuskollektiividele juhendaja tööjõukulude katmiseks“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel. Nimetatud sätte kohaselt kehtestab minister määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Määrusega kehtestatava rahvakultuuri kollektiivide toetusmeetme suurus on 174 000 eurot.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Kultuuriministeeriumi rahvakultuurinõunik Eino Pedanik (eino.pedanik@kul.ee, 628 2227), Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusmeetmete osakonna juhataja Margit Salmar (margit.salmar@rahvakultuur.ee, 600 9165) ning õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Kultuuriministeeriumi kantselei sekretär-keeletoimetaja Anni Viirmets (anni.viirmets@kul.ee, 628 2220).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast peatükist ja 11 paragrahvist.

Eelnõu § 1 määratleb määruse **reguleerimisala**. Määrusega kehtestatakse toetuse andmise tingimused ja kord rahvakultuuri alase huvitegevusega tegelevatele harrastuskollektiividele (edaspidi *kollektiiv*) nende juhendamiseга vahetult seotud isiku või isikute tööjõukulude katmiseks COVID-19 haiguse tõkestamise eesmärgil 2020. aasta 12. detsembrist kehtima hakanud piirangute leevendamiseks¹.

Üldiselt mõistetakse, et huvitegevus on süsteemne juhendatud tegelemine valitud huvialaga. Seda tehakse vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal, et omandada süvendatud teadmisi ja oskusi. Harrastuskollektiiv tähendab, et tegemist ei ole professionaalse kollektiivi või kontsertorganisatsiooniga (nt ERSO, Tallinna Kammerkoor), kelle liikmed saavad oma töö eest tasu. Kollektiiv on Eestis alaliselt, regulaarselt ja planeeritult tegutsev koor, rahvatantsurühm,

¹ Vabariigi Valitsuse 10.12.2020 korraldus nr 440, millega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19.08.2020 korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/310122020001>

rahvamuusikarühm, puhkpilli-, sümfoonia-, sümfoniett- või keelpilliorkester, harrastusteater, folkloorirühm või käsitööring.

Toetuse andmise eesmärk on panustada Eesti vaimse kultuuripärandi elujõulisuse tagamisse. Eesti on ühinenud 2006. aastal UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooniga². Vaimne kultuuripärand väljendub järgmistes valdkondades (artikli 2 lõige 2):

- a) suulised traditsioonid ja väljendusvormid, kaasa arvatud keel kui vaimse kultuuripärandi edasiandmise vahend;
- b) esituskunstid;
- c) kogukondlik tegevus, rituaalid ja pidulikud sündmused;
- d) looduse ja universumiga seotud teadmised ja tavad;
- e) traditsioonilised käsitööskused.

See toetusmeede on seotud punktides a, b ja e loetletud valdkondade kriisi leevendamise ja Eesti rahvakultuur saab püsida ainult seni, kuni leidub harrastajaid ning haritud ja motiveeritud juhendajaid. Eriolukorrast tingitult on kohaliku omavalitsuse üksused vähendanud kollektiivide toetusi, sh töötasusid. Samuti ei suutnud paljude kollektiivide liikmed töökaotuse ja raske majandusliku olukorra tõttu liikmemaksu või osalustasuga kollektiivide tulubaasi panustada. Määrusega soovitakse säilitada maksimaalne juhendajate tööhõive ja kollektiivide jätkusuutlikkus olukorras, kus kollektiivide tulu on vähenenud.

Eelnõu § 2 sätestab **toetusmeetme eesmärgi**.

Määruses nimetatud toetuse (edaspidi *toetus*) eesmärk on toetada kollektiive nende juhendamisega vahetult seotud isiku või isikute (nt koorijuht, abidirigent, kontsertmeister, klaverisaatja, orkestrijuh, rahvatantsujuht, rahvamuusikakollektiivi juht, harrastusteatri juht, folkloorirühma juht, käsitööringijuht) (edaspidi *juhendaja*) tööjõukulude hüvitamisel.

Toetust võib maksta perioodi 12.12.2020–17.01.2021 eest.

Toetuse andmise tulemusena on tagatud juhendajate tööhõive.

Määruse rakendamise eest vastutab Eesti Rahvakultuuri Keskus (edaspidi *toetuse andja*).

Eelnõu § 3 sätestab **nõuded toetuse taotlemiseks**. Tegemist on n-ö taotleja kvalifitseerimise nõuetega. Toetust makstakse rahvakultuuri valdkonnas tegutsevatele kollektiivile, kes käib regulaarselt koos.

Toetust saab taotleda juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutus või ametiasutuse hallatav asutus, kellel on määruse §-s 1 sätestatud tingimustele vastava kollektiivi juhendajaga enne 2020. aasta 12. detsembrist sõlmitud ja toetatava perioodi ajal kehtiv tööleping või võlaõiguslik leping (edaspidi *taotleja*). Seega võib toetust taotleda mistahes eraõiguslik või avalik-õiguslik juriidiline isik.

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/980899>

Taotleja peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) tema tulu on perioodil 12.12.2020 kuni 17.01.2021 vähenenud või ta on juhendaja töötasu või tasu vähendanud või kaotanud;
- 2) ta ei ole saanud toetust kultuuriministri 23. septembri 2020. a määruse nr 25 „COVID-19 puhangust tingitud erakorraline abi rahvaülikoolidele, rahvamajadele ja käsitööühendustele“ alusel;
- 3) ta ei ole saanud erahuvihariduse ja -tegevuse ning eraüldhariduse toetust haridus- ja teadusministri 28. aprilli 2020. a määruse nr 12 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmed haridus- ja noortevaldkonnas“ alusel;
- 4) ta ei ole pankrotis, likvideerimisel ega sundlõpetamisel ning tal puudub kehtiv äriregistrist kustutamise hoiatus;
- 5) tal puuduvad 12. detsembri 2020 seisuga riiklike maksude maksuvõlad või on need ajatatud;
- 6) ta on õigeaks ajaks esitanud majandusaasta aruande;
- 7) juhul kui toetuse andja on teinud taotleja kohta varem muu toetuse tagasinõudmise otsuse, ei tohi tal otsuse kohaselt tagasimaksmisele kuuluv toetus tähtpäevaks tagasi maksmata olla.

Taotlejad, kes taotlevad toetuse andmise perioodi eest tööjõukulude katmiseks toetust Töötukassast, ei ole õigust saada täiendavalt toetust selle määruse alusel. Tegemist on **tööhõiveprogrammi 2021–2023 muudatusega**³, millega kehtestatakse uue tööturuteenusena Harjumaa ja Ida-Virumaa ettevõtjatele ajutise meetmena töötasu toetus COVID-19 haiguse tõkestamise piirangute tõttu. Määruse kohaselt makstakse toetust neile Harjumaa ja Ida-Virumaa tööandjatele, kelle tegevus on 28.12.2020–17.01.2021 kehtestatud piirangute tõttu takistatud. Kompenseeritakse piirangutest tekkivad tööjõukulud. Muudatus mõjutab kehtestatud piirangutest mõjutatud tegevusvaldkondade (nt majutuse, toitlustuse, spordiklubide) Harjumaa ja Ida-Virumaa ettevõtete töötajaid, kellele tööandjale makstakse piirangutest tingitud negatiivsete mõjude leevendamiseks maksimaalselt 180 000 eurot tööandja kohta. Muudatused on vajalikud, et leevendada COVID-19 kriisi mõju. Toetust makstakse ettevõtjatele ühe korra ja seda on võimalik taotleda 2021. aasta veebruari jooksul e-töötukassa kaudu. Muudatusest on mõjutatud need tegutsevad ettevõtted, kellel oli 22.12.2020 seisuga töötajaid Harjumaal või Ida-Virumaal.

Eelnõu § 4 sätestab nõuded taotlusele.

Taotleja esitab toetuse saamiseks taotluse ja järgmise teabe:

- 1) andmed taotleja kohta (nimetus, registrikood, telefoninumber, e-posti aadress, arvelduskonto number ning kontaktisiku nimi);
- 2) andmed kollektiivi kohta ja tõendid kollektiivi vastavuse kohta käesoleva määruse §-s 1 nimetatud tingimustele;
- 3) andmed juhendaja kohta (nimi, isikukood või sünniaeg, aadress või e-posti aadress);
- 4) väljavõte juhendajaga sõlmitud töölepingust või võlaõiguslikust lepingust, millest nähtub lepingu sõlmimise aeg ja selle kestus;

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105012021001>

- 5) juhendajale 2020. aasta novembri eest määratud brutotöötasu või brutotasu suurus (koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga) ja tõendid töötasu või tasu väljamaksmise kohta (nt palgalehed, kontoväljavõtted, leping);
- 6) põhjendused ja tõendid perioodil 12.12.2020 kuni 17.01.2021 kollektiivi tulu vähenemise kohta või juhendajale töötasu või tasu vähendamise või kaotamise kohta;
- 7) volikiri, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel ja volitus ei ole antud toetuse andja toetuste taotlemise e-keskkonna (edaspidi *e-keskkond*) kaudu.

Eelnõu § 5 sätestab taotluse esitamise nõuded.

Taotlusvooru eelarve kinnitab kultuuriminister käskkirjaga.

Taotluste esitamise tähtajast ja eelarvest teavitab toetuse andja oma veebilehel vähemalt seitse kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Taotluse peab esitama esindusõiguslik isik e-keskkonna kaudu. Toetuse andja kinnitab taotluse kättesaamist.

Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga, mis takistab taotluse tähtaegset esitamist, loetakse taotluse esitamise tähtpäevaks järgmine tööpäev pärast vea likvideerimist.

Eelnõu § 6 sätestab toetuse suuruse.

Toetuse suuruse arvutamise alus on juhendaja 2020. aasta novembri brutotöötasu või brutotasu (koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga).

Kui juhendaja töötasu või tasu on vähendatud või kaotatud toetuse andmise perioodi jooksul, makstakse taotlejale hüvitist vähendatud või kaotatud töötasu või tasu ulatuses kuni 2020. aasta novembri brutotöötasu või brutotasu (koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga) määran. Kui taotleja tulu on vähenenud toetuse andmise perioodi jooksul, kuid juhendaja töötasu või tasu ei ole vähendatud või kaotatud, makstakse taotlejale hüvitist kuni 2020. aasta novembri brutotöötasu või brutotasu (koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga) määran. Toetuse suuruse maksimummäär on 1000 eurot brutosummana koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga ühe juhendaja kohta.

Kui koguvajadus ületab kinnitatud eelarvet, vähendatakse kõikide taotlejate toetust võrdselt teatud protsendi võrra, kuni taotlejatele eraldatav summa saab võrdseks kinnitatud eelarvega.

Eelnõu § 7 reguleerib taotluste menetlemist.

Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 15 tööpäeva alates taotlusvooru sulgemisest.

Taotluse tähtaja jooksul esitamata jätmisel jäetakse taotlus läbi vaatamata.

Kui taotleja on taotluse esitamise tähtaja ületanud mõjuval põhjusel, võib toetuse andja oma algatusel või taotleja taotluse alusel tähtaja ennistada haldusmenetluse seaduse §-s 34 sätestatud korras.

Taotluse menetlemise käigus võib toetuse andja nõuda taotlejalt selgitusi, lisainformatsiooni, taotluse täiendamist või muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks.

Toetuse andja tunnistab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks juhul, kui on täidetud kõik määruse §-des 3 ja 4 sätestatud nõuded.

Eelnõu § 8 reguleerib **taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimusi ja korda.**

Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb Eesti Rahvakultuuri Keskuse direktor.

Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse juhul, kui

- 1) taotleja ja/või taotlus ei vasta kasvõi ühele määruse §-des 3 ja 4 sätestatud tingimusele või taotletud toetuse summa ei vasta määruse §-s 6 sätestatule või teistele määruses nimetatud nõuetele;
- 2) taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 3) taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamisega;
- 4) taotleja ei võimalda taotluse nõuetele vastavust kontrollida.

Eelnõu § 9 reguleerib **toetuse maksmist**. Toetus makstakse välja kümne tööpäeva jooksul toetuse eraldamise otsustamisest arvates.

Eelnõu § 10 kohaselt esitab toetuse saaja toetuse andjale **aruande**. Aruanne peab sisaldama tõendeid töötajate väljamaksmisest juhendajale perioodi 12.12.2020–17.01.2021 eest.

Aruanne tuleb esitada e-keskkonna kaudu ettenähtud tähtajaks.

Toetuse andja menetleb aruannet kuni 30 tööpäeva esitamisest arvates.

Eelnõu § 11 reguleerib **toetuse tagasinõudmist**. Toetuse andja võib toetuse taotlejalt tagasi nõuda, kui:

- 1) toetuse saaja on esitanud taotlemisel valeandmeid või valet teavet või on toetuse eraldamise aluseks olevaid andmeid või teavet varjanud;
- 2) toetuse saaja ei ole esitanud aruannet toetuse rahuldamise otsuses märgitud kuupäevaks;
- 3) toetuse saaja kohta algatatakse toetuse kasutamise perioodil pankroti- või likvideerimismenetlus.

Toetuse saaja peab tagasinõutud toetuse tagasi maksuma 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast alates.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kollektiivide toetamine ja juhendajate tööhõive ning tasude tagamine kindlustab Eesti vaimse kultuuripärandi elujõulisuse. Valdkonna esindusorganisatsioonide sõnul on vaimse kultuuripärandi elujõulisus ja laulu- ja tantsupeo jätkusuutlikkus lähitulevikus küsitav, sest juhendajate keskmine vanus on kõrge ja noorte pealekasv on tagasihoidlik. Seega on riigipoolne tähelepanu ja toetus rahvakultuuri valdkonnale väga oluline, eriti kriisiajal.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse eraldamisega hakkab tegelema Eesti Rahvakultuuri Keskus, kellel on selleks vajalik kompetents.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk haldusmenetluse seaduse § 93 lõike 2 kohaselt kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu ei ole eelnõude infosüsteemi kaudu ministriumidega kooskõlastatud.

Tõnis Lukas
Minister

Tarvi Sits
Kantsler